

Zijne Excellentie de Staatssecretaris Mijnbouw
de heer dr. J.A. Vijlbrief
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Gasunie Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
Concourslaan 17
T (050) 521 22 55
E info@gastransport.nl
Handelsregister Groningen 02084889
www.gasunie transportservices.com

Datum	Doorkiesnummer
16 september 2022	+31 50 521 2752
Ons kenmerk	Uw kenmerk
L 22.0478	

Onderwerp
Aanvullend advies leveringszekerheid voor benodigde
Groningencapaciteiten en -volumes gasjaar 2022/2023

Excellentie,

Conform onze wettelijke taak¹ voorzien wij u in januari van advies voor de benodigde Groningenproductie en -capaciteit voor de leveringszekerheid van het daaropvolgende gasjaar. Wij hebben ons advies op 31 januari jongstleden met u gedeeld². Sinds de Russische inval in Oekraïne is de geopolitieke situatie echter fundamenteel veranderd, met ingrijpende consequenties voor de energiemarkten. Het Russische aandeel in de Europese gasvoorziening is gedaald van 33% naar 10%, met als gevolg ongekend hoge gasprijzen en een fors gedaalde marktvraag. Hierdoor is de uitgangssituatie voor ons advies van januari fundamenteel gewijzigd. Wij hebben daarom getoetst of de hoeveelheid Groningencapaciteit en het bijbehorende productievolume uit het Groningenveld zoals in het ontwerpvaststellingsbesluit genoemd, voldoende zijn om de leveringszekerheid voor volgend gasjaar te waarborgen.

Onze conclusie, die in dit advies nader onderbouwd wordt, is dat de door u vastgestelde capaciteit van 4,4 miljoen (n)m³/uur en bijbehorend volume van 2,8 miljard (n)m³ voor het gasjaar 2022/2023 voldoende is om de leveringszekerheid veilig te stellen.

Daarnaast verwachten wij dat ook het Groningenproductievolume van maximaal 1,5 miljard (n)m³, dat ingezet kan worden in het geval zich verstoringen in het gassysteem voordoen, zoals uitval van installaties, transportbeperkingen, onvoorziene ontwikkelingen in de samenstelling van het hoogcalorisch gas of een systeemmonbalans door bijvoorbeeld een fysiek tekort aan hoogcalorisch gas, toereikend is.

Toelichting op gewijzigde planningsuitgangspunten sinds januari 2022

De ramingen van de benodigde Groningenproductie en -capaciteit voor leveringszekerheid worden gebaseerd op een vraag en aanbod balans. Aan beide kanten van de balans is een aantal planningsuitgangspunten veranderd ten opzichte van ons eerder afgegeven advies.

¹ Conform de Nederlandse Gaswet artikel 10a, lid 1, sub q, nr. 1

² Advies leveringszekerheid voor benodigde Groningencapaciteiten en -volumes, d.d. 31 januari 2022, ons kenmerk L 22.0055

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 16 september 2022

Ons kenmerk: L 22.0478

Onderwerp: Aanvullend advies leveringszekerheid voor benodigde Groningencapaciteiten en -volumes gasjaar 2022/2023

Aan de vraagkant

1. Europese verordening omtrent vulgraden van de bergingen

Sinds ons eerste advies aangaande het gasjaar 2022/2023 zijn er in Europees verband maatregelen getroffen om via een verplichte vulgraad van de bergingen de leveringszekerheid veilig te stellen en de afhankelijkheid van Russisch gas te verkleinen³. Deze maatregel is gedurende het huidige injectieseizoen al aangenomen. Concreet betekent dit dat de gasopslagen Grijskerk, PGI Alkmaar, Norg en Bergermeer een gemiddelde vulgraad van 80% bereikt moeten hebben voor de start van het nieuwe gasjaar. Voor gasjaar 2022/2023 wordt dit zelfs verhoogd naar een gemiddelde vulgraad van 90% voor 1 november 2023. Ten tijde van het schrijven van ons eerste advies voor volgend gasjaar is hier geen rekening mee gehouden. Daarom is voor dit advies de berekening geactualiseerd met de toen bekende vulgraad van UGS Norg (4,8 miljard (n)m³) als volume waarmee het gasjaar begint, en is 90% van het werkvolume gekozen als eindpunt van het gasjaar. Voor gasopslagen Grijskerk en Alkmaar wordt gerekend met 100% van het werkvolume aan zowel de start als aan het eind van het gasjaar.

2. Marktvraag

Voor de ramingen gebruiken we modellen die de marktvraag in zowel binnen- als buitenland voorspellen. Hierin zitten de meest recente inzichten rondom de ombouw in het buitenland, welke op schema loopt⁴. Ook de meest recente planning van de ombouw van de negen industriële grootverbruikers wordt meegenomen, met ook hier geen wijzigingen ten opzichte van de planning zoals meegenomen in de eerdere raming⁵. De inschatting van de binnenlandse gasmarkt wordt, net als aan het begin van het jaar, gebaseerd op de Klimaat- en Energieverkenning (KEV), gepubliceerd door het Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Bureau voor de Statistiek⁶. Zoals eerder aangegeven⁷ is er door de hoge gasprijzen sprake van een lager gerealiseerde marktvraag ten opzichte van deze verwachtingen, in zowel binnen- als buitenland. De forward curve op de TTF laat voorlopig geen neerwaartse trend zien. Dit in combinatie met de aangenomen verordening, waarin Europese landen (vrijwillige) maatregelen nemen om de gasvraag te reduceren⁸, heeft geleid tot een herziening van de verwachte marktvraag voor gasjaar 2022/2023. Hierbij is gekozen voor een binnenlandse marktvraag die 15% gereduceerd is ten opzichte van de inschatting in januari van dit jaar. Eveneens worden de exportverwachtingen met hetzelfde percentage aangepast.

Aan de aanbodkant

1. Oplevering van de stikstofinstallatie Zuidbroek II

De stikstofinstallatie Zuidbroek II is een belangrijke stap naar het minimaliseren van de Groningenproductie: met de ingebruikname kan jaarlijks maximaal 10 miljard (n)m³ extra pseudo L-gas geproduceerd worden waardoor het Groningenveld alleen nodig is in uitzonderlijke omstandigheden en bij de uitval van andere middelen (de back-up-functionaliteit).

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-24-2022-INIT/en/pdf>

⁴ Summer report 2022, Task Force Monitoring L-gas Market Conversion, d.d. september 2022

⁵ Advies leveringszekerheid voor benodigde Groningencapaciteiten en -volumes, d.d. 31 januari 2022, ons kenmerk L 22.0055

⁶ Klimaat- en Energieverkenning 2021, d.d. 28 oktober 2021, zoals gepubliceerd door Planbureau voor de Leefomgeving

⁷ Vertraging oplevering stikstofinstallatie Zuidbroek, d.d. 17 mei 2022, ons kenmerk L 22.0303

⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11568-2022-INIT/nl/pdf>

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 16 september 2022

Ons kenmerk: L 22.0478

Onderwerp: Aanvullend advies leveringszekerheid voor benodigde Groningencapaciteiten en -volumes gasjaar 2022/2023

GTS heeft met de hoofdaannemer voor de zomer afspraken gemaakt die voor een versnelling van de werkzaamheden moesten zorgen, met een gefaseerde oplevering in oktober 2022. Hoewel momenteel meer dan 700 mensen op de locatie werken, is de beoogde versnelling nog onvoldoende gerealiseerd. Dit betekent dat de datum waarop de stikstofinstallatie ingezet kan worden voor de markt 4 weken opschuift⁹. Deze nieuwe opleverdatum is meegenomen in de analyse en heeft geen impact op de verwachte Groningenproductie nodig voor leveringszekerheid in gasjaar 2022/2023 vanwege de hoge minimumflow en de verwachte lagere marktvraag.

Vanzelfsprekend worden veranderingen voor de ingebruikname van de installatie vanuit transparantievereisten gemeld via een remit-bericht op de GTS-website¹⁰. Indien een verandering invloed heeft op de verwachte Groningenproductie nodig voor leveringszekerheid, zullen wij u daarnaast middels een brief op de hoogte te stellen¹¹.

2. Wobbe van het H-gas

Sinds de inval in Oekraïne door Rusland zijn de gasstromen anders dan in het verleden. Verschillende partijen nemen geen Russisch gas meer af en er wordt sterk geleund op LNG om dit tekort op te vangen. De Wobbe index van het LNG is relatief hoog wat direct terug is te zien in de kwaliteit van het H-gas in het GTS-netwerk. H-gas met een hoge Wobbe-index zorgt voor een relatief inefficiënte omzetting naar pseudo G-gas; er moet meer stikstof toegevoegd worden dan aan H-gas met een relatieve lage Wobbe-index. In het advies gegeven in januari dit jaar is deze ontwikkeling niet meegenomen, deze is echter wel verwerkt in deze analyse: de Wobbe voor het H-gas is verhoogd tot 52,2 MJ/m³.

Het planningsuitgangspunt dat er voldoende H-gas is ten behoeve van pseudo G-productie, is in deze analyse niet veranderd. Maar omdat de energiemarkten onder grote druk staan zijn er veel onzekerheden. De back-up functie van het Groningenveld blijft in deze omstandigheden van belang.

Conclusie

Voor gasjaar 2022/2023 laat onze analyse zien dat met de verwachte marktontwikkeling in binnen- en buitenland een capaciteit op het Groningenveld van 4,4 miljoen (n)m³/uur en een bijbehorend productievolume van 2,8 miljard (n)m³, zoals voorgenomen in het ontwerpvaststellingsbesluit, voldoende is voor de leveringszekerheid.

Indien de uitgangspunten van onze analyse significant wijzigen kan hierdoor aanvullende productie uit het Groningenveld nodig zijn. Een voorbeeld hiervan is een hogere gasvraag (minder daling als reactie op de hoge prijzen dan verwacht) in combinatie met een zeer koude winter, waarbij naar verwachting een aanvullende Groningenproductie nodig is voor de leveringszekerheid van circa 1 miljard (n)m³.

⁹ Exacte oplevermomenten zijn te vinden via de remit-meldingen op de GTS website, <https://www.gasunietransportservices.nl/en/transparency/remit/urgent-market-messages>.

¹⁰ <https://www.gasunietransportservices.nl/en/transparency/remit/urgent-market-messages>

¹¹ Conform Gaswet artikel 10a lid 11

Gasunie Transport Services B.V.

Datum: 16 september 2022

Ons kenmerk: L 22.0478

Onderwerp: Aanvullend advies leveringszekerheid voor benodigde Groningencapaciteiten en -volumes gasjaar 2022/2023

Verdere aanbevelingen

Hoewel deze brief gasjaar 2022/2023 behandelt, hebben wij een eerste doorkijk gemaakt naar gasjaar 2023/2024. Dit onder andere ingegeven door het rapport van ENTSOG, waarin het belang van gasopslagen en hun rol in de leveringszekerheid wordt onderstreept¹². Eén van de bevindingen van deze studie is dat indien de bergingen gedurende de winter van gasjaar 2022/2023 niet alleen ingezet worden voor het afdekken van de leveringszekerheid, het mogelijk is dat gedurende de zomer van gasjaar 2022/2023 niet alle bergingen in Europa voldoende gevuld raken om de vraag naar gas in de winter erna in te vullen. Dit zien wij ook in onze analyses: indien de gasopslagen aan het einde van de winter 2022/2023 (bijna) leeg zijn, zouden substantiële volumes geïnjecteerd moeten worden gedurende de zomermaanden van gasjaar 2022/2023. Hiervoor is mogelijk extra Groningenproductie nodig. Beperking van de inzet van gasopslagen in de komende winter is daarom een belangrijk element om de Groningenproductie voor gasjaar 2022/2023 te minimaliseren en leveringszekerheid voor de winter van 2023/2024 te borgen.

In het ontwerpvaststellingsbesluit gaat u voorts uit van sluiting van een aantal Groningenproductielocaties in april 2023. In het licht van de huidige geopolitieke situatie, die mogelijk nog langere tijd effecten zal hebben op de energiemarkten, geven wij u in overweging om geen Groningenproductielocaties te sluiten in het gasjaar 2022/2023 om zo de leveringszekerheid in gasjaar 2023/2024 te kunnen waarborgen. Deze productielocaties dragen gedurende de zomermaanden bij aan de minimumflow, wat leidt tot een verhoging van de verwachte Groningenproductie voor het gasjaar 2022/2023 met 0,4 miljard (n)m³.

Wij hopen u hiermee, conform onze wettelijke taak, voldoende te hebben geïnformeerd. Vanzelfsprekend blijven wij de ontwikkelingen met betrekking tot de leveringszekerheid nauwkeurig monitoren en zullen wij u nader informeren indien dat noodzakelijk is.

Hoogachtend,
GASUNIE TRANSPORT SERVICES B.V.

Bart Jan Hoevers
Algemeen Directeur

¹² https://www.entsog.eu/sites/default/files/2022-07/SO0036-22_Yearly_Supply_Outlook_2022-2023_2.pdf